

Rzeszów 29.11.2023.

Dr hab. Grzegorz Grzybek, prof. UR
Uniwersytet Rzeszowski

Recenzja rozprawy doktorskiej:

Autor: Dorota Sokołowska

Tytuł rozprawy: Innowacje pedagogiczne w klasach mundurowych wybranych szkół średnich województwa mazowieckiego

Dziedzina: nauki społeczne

Dyscyplina: pedagogika

Aktualność i ważność problemu

W analizowanej rozprawie został podjęty problem innowacji pedagogicznych w klasach mundurowych szkół średnich. Badania były prowadzone na terenie województwa mazowieckiego. Innowacyjność pedagogiczna jest wciąż aktualnym problemem, ponieważ poszukiwanie efektywności nauczania i wychowania winno stanowić stały wysiłek pracy pedagogicznej.

Struktura pracy

Przedłożona do recenzji praca oprócz wstępu i zakończenia obejmuje osiem rozdziałów. Pierwsze trzy opisowe rozdziały dotyczą następujących zagadnień: munduru i szkolnictwa mundurowego w Polsce w ujęciu historycznym, wskazującym na symbolikę; specyfiki organizowania edukacji w

klasach mundurowych szkół średnich; innowacyjności pedagogicznej w szkołach średnich.

W rozdziale czwartym autorka opisała założenia badawcze swojej pracy. Zgodnie z przyjętymi założeniami w rozdziale piątym: „Innowacje organizacyjne w klasach mundurowych szkół średnich województwa mazowieckiego” na podstawie analizy dokumentów prześledziła zakres innowacji w zakresie organizacji w klasach mundurowych. Analogicznie w rozdziałach szóstym i siódmym analizie poddała innowacje w zakresie procesu dydaktycznego i formacji wychowawczej.

Rozdział ósmy jest poświęcony efektywności innowacji pedagogicznych w klasach mundurowych województwa mazowieckiego. Efektywność tych innowacji została analizowana na podstawie sondażu diagnostycznego w oparciu o opinie nauczycieli i uczniów wskazanych klas mundurowych.

Należy wskazać, że praca zawiera także kwestionariusze ankiety skierowane dla nauczycieli i uczniów.

Praca zawiera 508 stron maszynopisu. W rozdziale pierwszym są także ilustracje dotyczące umundurowania i symboliki wojskowej.

Uwagi merytoryczne

W niniejszej w rozprawie doktorskiej język pracy jest odpowiedni dla rygorów refleksji naukowej. Układ dysertacji wskazuje na odpowiedni przebieg formułowania wniosków, a także świadczy o kompetencjach w zakresie komponowania pracy naukowej. W pracy zastosowano właściwy podział bibliografii, który odpowiada ujęciu problematyki w analizowanej pracy.

Problem główny rozprawy został sformułowany w sposób następujący: „Jak przedstawiają się innowacje pedagogiczne realizowane w klasach

mundurowych wybranych szkół średnich, działających na terenie województwa mazowieckiego w opinii oraz ocenie nauczycieli i uczniów tych klas?”.

W pracy zastosowano następujące metody badawcze: analizę dokumentów, sondaż diagnostyczny, metody statystyczne oraz metodę analityczno-syntetyczną.

Należy zwrócić uwagę, że nieraz w ujęciach części prac awansowych z zakresu pedagogiki zapomina się o odwołaniu do podstawowej metody jaką jest analityczno-syntetyczna. Właściwa analiza winna prowadzić do odpowiedniej syntezy, tak by nie pozostać na poziomie wyłącznie diagnozy, czy też wybiórczej diagnozy.

Należy poczynić drobną uwagę dotyczącą kwestionariuszy ankiet: jedno z pytań dotyczy wartości, gdzie obok wartości, ujęte są normy, cnoty, wartościowe instytucje, cechy działania itd. Można sobie zdawać sprawę z tego, że trudno zapytać o taki szeroki zakres aksjologiczno-normatywny i określenie różnych elementów jako wartości wydaje się, że ułatwia analizę. Z drugiej jednak strony nie do końca pomaga w wskazaniu nie tyle na hierarchię wartości, ale sposób budowania etosu życiowego wychowanka, czy też świadomości znaczenia tych wartości, jakości, norm dla „procesu wychowawczego”. Trzeba też wskazać, że ujmując wychowanie od strony aksjologicznej warto odnieść się bardziej do słowa technicznego jakim jest „formacja”. Słowo techniczne „proces” ujmuje bardziej zewnętrzną stronę wychowania.

Wniosek

Poddana recenzji rozprawa doktorska spełnia wymogi pracy twórczej, samodzielnej, a także potwierdzającej własny wkład w podejmowaną problematykę. Autorka w swoich badaniach, analizie i refleksji wykazała się

właściwą znajomością dyscypliny naukowej. **Niniejszym rekomenduję przedstawioną rozprawę do ubiegania się o stopień doktora w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie pedagogika.**

Biorąc pod uwagę zakres przeprowadzonych badań, ujęcie metodologiczne, problem badawczy, realizację badań, erudycję i rozważania pedagogiczne warto rozważyć wniosek o wyróżnienie niniejszej pracy.

Uniwersytet Rzeszowski
Kolegium Nauk Społecznych
Instytut Pedagogiki
Kierownik Zakładu Teorii Wychowania i Opięki

dr hab. Grzegorz Grzybek, prof. UR